

ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

Factors Affecting Thailand's Tourism Receipts from International Tourists

พิมใจ พรหมสุวรรณ*¹ จตุรภัทร จันทรทิพย์¹ และสุดา ยาลาพานี²

Pimjai Promsuwan*¹ Chaturaphat Chantith¹ and Suda Yalaphanee²

อาจารย์ ดร. สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*¹

Faculty Member Dr., Economics Program, Faculty of Management Sciences, Songkhla Rajabhat University*¹

นักวิจัยอิสระ²

Independent Researcher²

*Corresponding author, e-mail: pimjai.pr@sru.ac.th, pimmyx@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิรายปีของจำนวนนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว อัตราการเข้าพัก อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ค่าบริการที่พักเฉลี่ย ดัชนีราคาผู้บริโภค และรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 – 2564 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติปีก่อนหน้า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว และอัตราการเข้าพัก เป็นปัจจัยที่มีผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนดัชนีราคาผู้บริโภค พบว่า เป็นตัวแปรที่มีผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปวางแผนที่เหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเพิ่มอุปสงค์การท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

คำสำคัญ: รายได้การท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต่างชาติ สมการถดถอยพหุคูณ

Abstract

The research aims to study the factors affecting Thailand's tourism receipts from international tourists. The annual secondary data were collected from the number of tourists, the average expense of tourists, the occupancy rate, the exchange rate, the average accommodation expenses, the consumer price index, and Thailand's tourism receipts from international tourists from the period 1989 to 2021. The data were analyzed using multiple regression with the Ordinary Least Squares Method. The findings show that Thailand's tourism receipts from international tourists in the previous year, the average expense of tourists, and the occupancy rate were positively related to Thailand's tourism receipts from international tourists with statistical significance. However, the consumer price index was negatively related to Thailand's tourism receipts from international tourists with statistical significance. The finding may benefit stakeholders to provide an appropriate plan to develop the tourism industry to increase tourism demand and revenue from international tourists.

Keywords: Tourism Receipts, International Tourist, Multiple Regression

บทนำ

หลายปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้และการจ้างงาน สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจกระจายไปสู่หลากหลายธุรกิจ อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร ธุรกิจขนส่ง ร้านขายสินค้าและของที่ระลึก สายการบิน และนำไปสู่การจ้างงานมากขึ้น (นจริ นิมิตรมลชัย และ ชลิสสา กัลยาณมิตร, 2561) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญต่อ

เศรษฐกิจไทยมาอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศและประชาชนในทุกระดับ เมื่อมีแหล่งท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการซึ่งจะเกิดการใช้จ่าย ทำให้เกิดการหมุนเวียนของรายได้ (ภุขงค์ แยมพรปรี, 2559) อีกทั้งประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางอันดับต้น ๆ ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาประเทศไทยเฉลี่ยสูงถึง 40 ล้านคนต่อปี จากหลากหลายประเทศ แต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมการใช้จ่ายแตกต่างกันออกไป อาทิ นักท่องเที่ยวชาวจีน ที่มักเดินทางเป็นกลุ่มใหญ่ ชอบช้อปปิ้งและมียอดซื้อของฝากสูงกว่านักท่องเที่ยวชาติอื่น ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวยุโรปต้องการมาพักตากอากาศ เพื่อหลีกเลี่ยงอากาศหนาว ขึ้นชอบการเดินทางด้วยตัวเอง พักแรมอยู่ที่ใดที่หนึ่งเป็นระยะเวลานาน (ณัฐอร เบญจปฐมรงค์ และ ชุตিকা เกียรติเรืองไกร, 2565) อย่างไรก็ตามแม้ว่านักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจะสามารถสร้างการหมุนเวียนของรายได้ให้กับประเทศไทยค่อนข้างมาก แต่ทั้งนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อรายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคการท่องเที่ยวต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาของภัทรกัญย์ บำรุงหงษ์ และนารักษ์ บุญญานาม (2563) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง โดยศึกษาจากข้อมูลหัตถ์ภูมิรายเดือนตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 และวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Model) ผลการศึกษา พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในจังหวัดระยอง อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และฤดูกาลท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง และอัตราการเข้าพักของนักท่องเที่ยวในจังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกันกับรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง การศึกษาของ Chaivichayachat (2015) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคต่อรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ พบว่า รายได้ต่อหัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติและอัตราแลกเปลี่ยนที่มีผลต่อรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ อีกทั้งการศึกษาของพัฒน์ พัฒนรังสรรค์ (2561) ศึกษาการประมาณสัดส่วนของอุปสงค์การท่องเที่ยวระหว่างประเทศของประเทศไทย พบว่า อัตราแลกเปลี่ยนและดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐานส่งผลในทิศทางตรงข้ามกับอุปสงค์การท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ และการศึกษาของ ALAWIN & Ziad ABU-LILA (2016) ที่พบว่า ระดับราคาหรือดัชนีราคาผู้บริโภคและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีผลในทิศทางตรงกันข้ามกับอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศจอร์แดน แม้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติข้างต้นอาจจะไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวโดยตรง แต่การที่อุปสงค์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นย่อมส่งผลต่อรายได้จากการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่ารายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความสำคัญต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทย โดยที่รายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจใช้ผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว เพื่อให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

สมมติฐานในการวิจัย

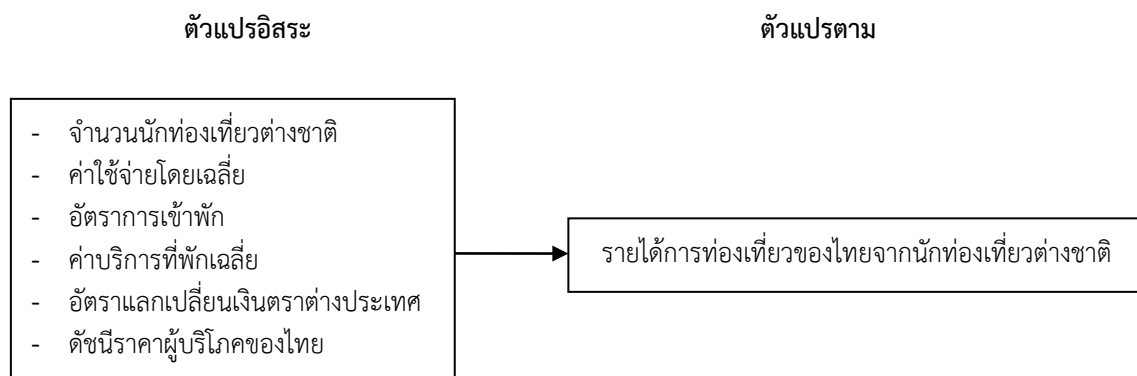
1. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย อัตราการเข้าพัก และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ
2. ค่าบริการที่พักเฉลี่ยและดัชนีราคาผู้บริโภค มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดข้างต้น จะเห็นได้ว่า รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่พื้นที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น มีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้จากการท่องเที่ยวหลายเรื่อง ซึ่งพบว่า มีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย อัตราการเข้าพัก ค่าบริการที่พักเฉลี่ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และดัชนีราคาผู้บริโภค เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดมาเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

การศึกษารุ่นนี้ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (N), ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย (AE), อัตราการเข้าพัก (OR), ค่าบริการที่พักเฉลี่ย (AC), อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (EX) และดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย (CPI) ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ (TR)

แหล่งที่มาของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลข้อมูลทุติยภูมิรายปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 - 2564 จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย อัตราการเข้าพัก ค่าบริการที่พักเฉลี่ย รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวบรวมข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย จากสำนักงานดัชนีเศรษฐกิจการค้า และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จากธนาคารแห่งประเทศไทย

ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบรายปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 – 2564 รวมทั้งหมด 32 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทุติยภูมิแบบรายปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 – 2564 มาวิเคราะห์โดยสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติในรูปแบบการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) โดยวิธีกำลังสองน้อยสุด (Ordinary Least Square : OLS) เพื่อทดสอบว่า ตัวแปรอิสระ คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (N), ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย (AE), อัตราการเข้าพัก (OR), ค่าบริการที่พักเฉลี่ย (AC), อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (EX) และดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย (CPI) ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อ รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ (TR)

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root Test) เนื่องจากข้อมูลตัวแปรที่นำมาใช้เป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time-series data) ผู้วิจัยจึงทดสอบความนิ่งของข้อมูล ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller Test (ADF-test) เพื่อทดสอบระดับความนิ่งของตัวแปรทั้งหมดที่นำมาใช้ว่ามีความนิ่งอยู่ระดับเดียวกันหรือไม่

2. การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) เนื่องจากตัวแปรมีความต่างในเรื่องของหน่วยข้อมูล ผู้วิจัยจึงทำข้อมูลตัวแปรให้อยู่ในรูปของลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithms) โดยมีสมการถดถอยพหุคูณ ดังนี้

$$\ln TR = \beta_0 + \beta_1 \ln N + \beta_2 \ln AE + \beta_3 \ln OR + \beta_4 \ln EX + \beta_5 \ln AC + \beta_6 \ln CPI + \varepsilon$$

กำหนดให้ TR หมายถึง รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ, N หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ, AE หมายถึง ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย, OR หมายถึง อัตราการเข้าพัก, AC หมายถึง ค่าบริการที่พักเฉลี่ย, EX หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ, CPI หมายถึง ดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย, β_0 หมายถึง ค่าเริ่มต้นของสมการถดถอย, $\beta_1 - \beta_6$ หมายถึง สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ และ ε หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อน

โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ มีข้อกำหนดเบื้องต้นดังนี้

- การทดสอบปัญหา Multicollinearity เป็นการตรวจสอบว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะทดสอบด้วยการหาค่า Variance Inflation Factors (VIF) ซึ่งหากค่า VIF มากกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรเกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งจะต้องตัดตัวแปรนั้นออก

- การทดสอบปัญหา Autocorrelation เป็นการตรวจสอบว่า ตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีการกระจายที่เป็นอิสระต่อกัน (อักรพงศ์ อันทอง, 2550) หากตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์ระหว่างกัน (Serial Correlation) หรือไม่อิสระต่อกัน แสดงว่าเกิดปัญหา Autocorrelation ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ จะทดสอบด้วยวิธี Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test โดยพิจารณาจากผลของค่า p-value หากผลที่ได้มีค่ามากกว่า .05 แสดงว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation หรืออาจจะพิจารณาจากค่า Durbin-Watson Test (D.W.) หากค่า D.W. เข้าใกล้ 2 แสดงว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

- การทดสอบปัญหา Heteroskedasticity เป็นการตรวจสอบว่าตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีความแปรปรวนคงที่ ซึ่งหากตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ แสดงว่า เกิดปัญหา Heteroskedasticity (อักรพงศ์ อันทอง, 2550) ผู้วิจัยตรวจสอบด้วยวิธี Breusch-Pagan Test โดยพิจารณาจากผลของค่า p-value หากผลที่ได้มีค่ามากกว่า .05 แสดงว่า ไม่เกิดปัญหา Heteroskedasticity

ผลการวิจัย

1. ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root Test) พบว่า ตัวแปรที่มีความนิ่งของข้อมูล (Stationary) ในระดับ I(0) ได้แก่ รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย อัตราการเข้าพัก อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ค่าบริการที่พักเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย ส่วนตัวแปรที่ข้อมูลไม่นิ่ง (Non-stationary) ในระดับ I(0) แต่มีความนิ่งในระดับ I(1) ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ .05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดสินใจที่จะตัดตัวแปรจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติออก

2) ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยมีผลการทดสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของตัวแปร ดังนี้

- การทดสอบปัญหา Multicollinearity พบว่า ทุกตัวแปรมีค่า VIF น้อยกว่า 10 ดังนั้น จึงไม่พบปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่พบปัญหา Multicollinearity

- การทดสอบปัญหา Autocorrelation ด้วยวิธี Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test พบว่า ค่า p-value มีมากกว่า .05 ดังนั้น จึงไม่พบปัญหา Autocorrelation

- การทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ด้วยวิธี Breusch-Pagan Test พบว่า ค่า p-value น้อยกว่า .05 ดังนั้น จึงเกิดปัญหา Heteroskedasticity ซึ่งผู้วิจัยได้แก้ปัญหาดังกล่าวโดยการเพิ่ม Y_{t-1} ของตัวแปรตามเพื่อนำไปเพิ่มเป็นตัวแปรอิสระ กล่าวคือ เพิ่มรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติของปีก่อนหน้า ($\ln TR_{t-1}$) เป็นตัวแปรอิสระ จากนั้นวิเคราะห์ใหม่อีกครั้งผลปรากฏว่าค่า p-value มีมากกว่า .05 ดังนั้น จึงไม่เกิดปัญหา Heteroskedasticity

หลังจากผู้วิจัยแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว เพื่อความมั่นใจผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่า VIF อีกครั้งหนึ่งซึ่งพบว่า ทุกตัวแปรมีค่า VIF น้อยกว่า 10 ดังนั้น เมื่อผ่านการทดสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของข้อมูล คือ แบบจำลองไม่มีปัญหา Multicollinearity, Autocorrelation และ Heteroskedasticity แล้ว ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ซึ่งหลังจากทดสอบคุณสมบัติเบื้องต้น ผู้วิจัยเหลือตัวแปรอิสระ 6 ตัว คือ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย อัตราการเข้าพัก อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ค่าบริการที่พักเฉลี่ย ดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย และรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติปีก่อนหน้า ดังนี้

$$\ln TR = \beta_0 + \beta_1 \ln TR_{t-1} + \beta_2 \ln AE + \beta_3 \ln OR + \beta_4 \ln EX + \beta_5 \ln AC + \beta_6 \ln CPI + \varepsilon$$

* ตัวแปร จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (N) ผู้วิจัยได้ตัดออกไปตอนทดสอบความนิ่งของข้อมูล

** ผู้วิจัยได้เพิ่ม $\ln TR_{t-1}$ เป็นตัวแปรอิสระเพื่อแก้ปัญหา Heteroskedasticity

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS)

	Coefficient	Std. Error	t-ratio	p-value
const	-8.47135	0.985437	-8.597	<0.0001***
$\ln TR_{t-1}$	0.791458	0.0576561	13.73	<0.0001***
$\ln AE$	1.56832	0.170422	9.203	<0.0001***
$\ln OR$	1.24499	0.370708	3.358	0.0024***
$\ln EX$	0.135044	0.176116	0.7668	0.4501
$\ln AC$	0.0118481	0.0217319	0.5452	0.5903
$\ln CPI$	-1.13098	0.247095	-4.577	0.0001***

$R^2 = 0.990898$, Adjusted $R^2 = 0.988797$, $F = 471.7286$, $P\text{-value} = 3.04e-25$, Durbin-Watson = 1.855141

ที่มา: จากการคำนวณ (*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01)

จากตารางที่ 1 สามารถเขียนเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \ln TR &= -8.47135 + 0.791458 \ln TR_{t-1} + 1.56832 \ln AE + 1.24499 \ln OR \\ &+ 0.135044 \ln EX + 0.0118481 \ln AC - 1.13098 \ln CPI + \varepsilon \end{aligned}$$

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่า $R^2 = 0.990898$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามร้อยละ 99 ค่า Adjusted $R^2 = 0.988797$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ร้อยละ 98 โดยมีค่า $F = 471.7286$, $P\text{-value} = 3.04e-25$ แสดงว่า ในสมการมีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และ ค่า Durbin - Watson เท่ากับ 1.855141 ซึ่งเข้าใกล้ 2 แสดงว่า ตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการทดสอบไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง และจาก ค่า P-value ในตารางที่ 1 พบว่า มีตัวแปรอิสระ 4 ตัว ($\ln TR_{t-1}$, $\ln AE$, $\ln OR$, $\ln CPI$) ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ($\ln TR$) กล่าวคือ รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติปีก่อนหน้า ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย อัตราการเข้าพัก และดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย ส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 โดยรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติปีก่อนหน้า ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย และอัตราการเข้าพัก เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางเดียวกัน ส่วนดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย พบว่า เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งทั้ง 4 ตัวแปรดังกล่าวมีทิศทางที่ถูกต้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทางด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและค่าบริการที่พักเฉลี่ย พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ข้างต้น พบว่า รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติปีก่อนหน้า ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย อัตราการเข้าพัก และดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย ส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 กล่าวคือ หากค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้รายได้จากการ

ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรกันย์ บำรุงหงส์ และ นรารักษ์ บุญญานาม (2563) เนื่องจากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นสะท้อนถึงภาวะเศรษฐกิจที่ดีในช่วงเวลานั้น จึงทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นด้วย

อัตราการเข้าพัก เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระวุฒิ จงวัฒนมนตร์ (2558) เนื่องจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกคุณภาพของห้องพักที่ดี สิ่งอำนวยความสะดวก และทำเลที่ตั้งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ทำให้เจ้าของห้องพักมีการโฆษณาแสดงรายละเอียดภายใน และสภาพแวดล้อมของที่พัก เพื่อการสร้างแรงกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกพักมากยิ่งขึ้น โดยเมื่อมีการเข้าพักที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ดัชนีราคาผู้บริโภค เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒน์ พัฒนรังสรรค์ (2561) และ ALAWIN & Ziad ABU-LILA (2016) ที่พบว่า ระดับราคาหรือดัชนีราคาผู้บริโภคและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีผลในทิศทางตรงกันข้ามกับอุปสงค์ ซึ่งเมื่อดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐานเพิ่มขึ้น สะท้อนถึงค่าครองชีพและระดับราคาสินค้าที่สูงขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายในการ

ท่องเที่ยวสูงขึ้น ส่งผลให้สัดส่วนอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติจะลดลง และส่งผลให้รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงด้วย

รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติปีก่อนหน้า เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งหากรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติปีก่อนหน้าเพิ่มขึ้น จะทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมใจ พรหมสุวรรณ และชาตริส จิตรัชชธรรม (2562) ที่ได้นำ One Time Lag ของตัวแปรตามเพื่อนำไปเพิ่มเป็นตัวแปรอิสระอีกหนึ่งตัว ผลที่ได้ คือ ตัวแปรอิสระดังกล่าวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตาม

สรุป

การศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ จากการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด หลังจากทดสอบคุณสมบัติเบื้องต้นและแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางสถิติ พบว่า มีตัวแปรอิสระที่นำมาเข้าสมการ 6 ตัว คือ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย อัตราการเข้าพัก อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ค่าบริการที่พักเฉลี่ย ดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย และรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติปีก่อนหน้า ผลจากการวิเคราะห์พบว่า รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติปีก่อนหน้า ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย และอัตราการเข้าพัก เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากทั้งสามตัวแปรมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนดัชนีราคาผู้บริโภคของไทย พบว่า เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากดัชนีราคาผู้บริโภคสูงขึ้น หมายถึง ราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปในประเทศไทยมีราคาสูงขึ้น ซึ่งย่อมส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเที่ยวระมัดระวังเรื่องการใช้จ่ายหรือใช้จ่ายเงินในการท่องเที่ยวลดลง จึงทำให้รายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงด้วยเช่นกัน กล่าวโดยสรุป คือ ทั้งสี่ปัจจัยข้างต้นส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในทิศทางที่ถูกต้องตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม พบว่า มีสองปัจจัยได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและค่าบริการที่พักเฉลี่ยที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยและอัตราการเข้าพัก เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างมาก เนื่องจากค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและกระจายรายได้ไปยังธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการภาคเอกชนจึงต้องนำความทันสมัยของเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้สถานประกอบการเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ผู้ประกอบการจะต้องดูแลสถานที่พักให้อยู่ในสภาพดีเสมอ รักษามาตรฐานการให้บริการ และเพิ่มกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวระหว่างเข้าพัก สิ่งเหล่านี้จะให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและเกิดการบอกต่อได้มากขึ้น ในส่วนของภาครัฐ จะต้องมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งระบบ เช่น การจัดงานมหกรรมท่องเที่ยว และการมีสื่อสังคมออนไลน์ที่ทันสมัย เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ

สถานที่ท่องเที่ยว ฤดูกาลท่องเที่ยว สถานประกอบการท่องเที่ยว แพคเกจและส่วนลดในการท่องเที่ยว เป็นต้น รวมถึงการสนับสนุนผู้ประกอบการให้มีความพร้อมและมีมาตรฐานสากลในการให้บริการ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาด้านอุปทานการท่องเที่ยวให้เพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก จากแนวทางการพัฒนาของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จะทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมาเยือนประเทศไทยมากขึ้น มีอัตราการเข้าพักที่นานขึ้น มีการใช้จ่ายเงินในการท่องเที่ยวมากขึ้น อันจะส่งผลรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษารายได้ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในภาพรวม ซึ่งหากผู้สนใจที่จะศึกษาครั้งต่อไป อาจจะศึกษารายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยอาจแยกตามที่มาของนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวยุโรป นักท่องเที่ยวเอเชีย นักท่องเที่ยวอาเซียน เพื่อให้เห็นมุมมองที่หลากหลายและเห็นผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐอร เบญจปฐมรงค์ และ ชุตিকা เกียรติเรืองไกร. (2565). *การเปลี่ยนแปลงภาคการท่องเที่ยวไทยกับก้าวต่อไปหลังเปิดประเทศ*. ค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2565, จาก https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/25650392TheKnowledge_Travel.aspx
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). *อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราประเทศ*. ค้นเมื่อ 23 มกราคม 2565, จาก https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=409&=TH.
- นจริ นิमितกมลชัย และ ชลิสสา กัลยาณมิตร. (2561). *การท่องเที่ยวยุคดิจิทัลและนัยต่อรายได้ภาคการท่องเที่ยวไทย*. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2565, จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_16Apr2019.aspx?fbclid=IwAR3uBrZl1eqn0iW_UiSvBmihe
- พัฒน์ พัฒนรังสรรค์. (2561). การประมาณสัดส่วนของอุปสงค์การท่องเที่ยวระหว่างประเทศของประเทศไทยด้วยแบบจำลองคุณลักษณะ. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, 9 (17), 67-87.
- พินิต ตันศิริ และพรนภา ศรีแก้ว. (2564). เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 23(1), 185-194.
- พิมใจ พรหมสุวรรณ และ ชาติรส จิตรักษ์ธรรม. (2562). การวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 11*, 6-7 สิงหาคม 2562 (น.1378-1386). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ภัทรกัญย์ บำรุงหงส์ และ นรารักษ์ บุญญานาม. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 4*, 5 มิถุนายน 2563 (น. 2461-2476). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- วีระวุฒิ จงวัฒนมนตรี. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าพักห้องพักรูปแบบที่มีคนท้องถิ่นเป็นเจ้าของห้องพัก (AIRBNB) การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *รายงานสถิติรายปีประเทศไทย*. ค้นเมื่อ 23 มกราคม 2565, จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/home.aspx>.
- อักรพงศ์ อันทอง. (2550). *เอกสารคู่มือการใช้โปรแกรม Eviews เบื้องต้น : สำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ*. ค้นเมื่อ 23 มกราคม 2565, จาก https://pi boonrungrroj.files.wordpress.com/2011/08/akarapong_handbook_eviews_basic_econometrics.pdf
- Alawin, M., & Abu-Lila, Z. (2016). Uncertainty and gravity model for international tourism demand in Jordan: evidence from panel-GARCH model. *Applied Econometrics and International Development*, 16(1), 131-146.
- Chaivichayachat, B. (2015). Impacts of changing in macroeconomic factors on foreign tourism revenue and sectoral output in Thailand. *International Journal of Business and Management Study*, 2, 65-66.